

FÓRUM

A SZABADALOMJOGI SZAKEMBER

Angliában, I. Jakab 1623. november 2-án kelt törvényében¹ megfogalmazva, a korábbi összes privilégium eltörlésével egyidejűleg vette kezdetét a szabadalmi rendszer kialakítása mint az egyetlen olyan privilégiumé, amely a feltörekvő polgári társadalom fejlődését szolgálja. Az indok pontosan meghatározható: a kialakuló polgárság érdeke, hogy a fejlődést segítő műszaki megoldások mielőbb a társadalom rendelkezésére álljanak, az alkotóé pedig, hogy befektetett munkájának megérdemelt gyümölcsét legalább egy ideig ő arathassa le, és ettől sem az uralkodói önkény, sem az ügyes utánzók ne tudják megfosztani. A törvény 6. pontja rendelkezik arról, hogy a privilégium adásának tilalma nem vonatkozik az „első és igazi” feltalálók részére adott kiváltságlevelekre (*letters patents*), amelyek alapján jogosultak találmányukat 14 éven belül egyedül, mindenki más kizárásával hasznosítani.²

Egy korlátozott időre adott privilégium hallgatólagosan tartalmazta azt, hogy a lejárát után vagy más kaphatott ugyanarra kizárólagos jogot, vagy ha csak egyszer lehetett az adott tárgyban privilégiumot adni, akkor annak megszűnte után bárki részére hozzáférhetővé kellett válnia. Az új gyártási eljárásra adott kiváltságlevél, a patent csak az első és igazi feltalálóról volt adható, de a lejárát után a feltalálónak sem, mert ezzel kívánták biztosítani az új módszerek elterjedését.

Nem rendelkezett azonban az említett törvény arról, hogyan kell biztosítani 14 év után a tényleges hozzáférést. Egy idő után nyilvánvalóvá vált, hogy a feltalálóról segítség nélkül nem mindig sikerül a hasznosítás. Az első forrás 1711-ből származik arról, hogy a feltalálót találmánya részletes leírására szólították fel. Egy John Nasmyth nevű feltalálónak csak úgy voltak hajlandók szabadalmat engedélyezni, ha hat hónapon belül benyújtja találmánya részletes leírását.³ Elindult egy folyamat, amelynek során kialakultak a találmány ismeretetésére, feltárására vonatkozó követelmények. A szabadalmi jog első pillére a találmány szakember által előállítható mértékig terjedő leírása.

Az elmúlt közel 400 év alatt, főleg az utolsó 120-150 évben a technika, a hírközlés és a közlekedés rendkívül gyorsan fejlődött. Ennek következtében az információk mennyisége óriási mértékben megnövekedett, és a földrajzi távolságok által okozott akadályok minimá-

¹ The Statute of Monopolies of 1623.

² Elrendeltetik továbbá, hogy az említett rendelkezések egyike sem terjed ki azokra a kiváltságlevelekre, amelyekkel ezután biztosítanak 14 évre vagy kevesebbre kizárólagosságot *országunkban* új gyártási folyamatok (technológiák) gyártására és kivitelezésére ezen gyártási folyamatok első igazi feltalálójának vagy feltalálójának, amely gyártási folyamatokat mások ezen kiváltságlevelek adásának időpontjában még nem alkalmaztak.

³ *Christine MacLeod: Inventing the Industrial Revolution. The English Patent System 1660–1800.* Cambridge University Press, New York, 1988.

lisra csökkentek. A Statute of Monopolies csak az Anglián belüli első és igazi feltaláló részére biztosította a monopoljogot, a XIX. században az élénkülő nemzetközi kereskedelem már megkövetelte az első feltaláló szélesebb körre, az egész világra kiterjedő értelmezését. A többek között erre is vonatkozó kétoldalú megállapodásokat hosszas előkészítés után az 1883. évi Párizsi Uniós Egyezmény váltotta fel, amely alapján világviszonylatú újdonságot követeltek meg a szabadalom engedélyezéséhez. A szabadalmi jog második pillére tehát a világviszonylatú újdonság.

Az újdonság relatív fogalom, valamihez képesti újdonságot jelent. A mértéke is változó, jelentéktelen kis változástól a korszakalkotó, ugrásszerű fejlődést jelentő, úttörő jelentőségű változásig igen széles skálán mozog. Nyilvánvaló volt, hogy igen kis mértékű újdonság esetén túlzott mértékű ellenszolgáltatás lenne egy 14 éves kizárolólagos jog engedélyezése (amelyet később 21 évre növeltek), és a fejlődés elősegítése helyett inkább gátolná azt. A megfelelő színvonal kialakításának követelménye vezetett a találmányi szint, a feltalálói tevékenység, illetve a feltalálói lépés követelményének a kialakításához. A szabadalmi jog harmadik pillére a találmány megfelelő színvonalának követelménye.

Egy további feltétel szerint szabadalom csak megoldásra adható – ez kezdettől fogva alapkövetelmény volt. Nem adható szabadalom a gyakorlatban kivihetetlen „megoldásokra”, például egy perpetuum mobilére.

A fejlődés megkövetelte a szabadalmi jog folyamatos változását. Mára kialakultak azok a jogszabályi feltételek, amelyek mellett a szabadalmi joggyakorlat még meg tud felelni a vele szemben támasztott követelményeknek. Ennek feltétele többek között – azon kívül, hogy csak a valóban világviszonylatban oltalomképes találmányra engedélyezzenek szabadalmat – az, hogy az egyes régiók és országok hatályos anyagi, valamint eljárási joga minél jobban közelítsen egymáshoz.

Az Európai Szabadalmi Egyezményhez csatlakozott országok számára az európai szabadalmi törvény fogalmazta meg a szabadalom megadásának kritériumait, és az egyes tagállamok ezeket a jogharmonizáció keretében a nemzeti törvényeikbe is átvették. Eszerint az a találmány kaphat szabadalmi oltalmat, amely új (azaz nem tartozik a technika állásához), feltalálói tevékenységen alapul és a gyakorlatban megvalósítható,⁴ továbbá amelyet a feltalálójá oly mértékben feltár, hogy azt szakember feltalálói tevékenység nélkül meg tudja valósítani.⁵

A négy követelmény tehát:

- a) a találmány feltárása,
- b) újdonság,

⁴ 2002. évi L. törvény az európai szabadalmak oltalmáról szóló 1973. október 5-i Münchener Egyezmény kihirdetéséről, 83. cikk, továbbá a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. tv. (Szt.) 1. § (1) bek.

⁵ 52. cikk (1) bekezdés, illetve Szt. 60. § (1) bek.

- c) feltalálói tevékenység,
- d) ipari alkalmazhatóság.

Ezeknek a követelményeknek minden hibát és tévedést kizáró vizsgálata objektív akadályokba ütközik, és többek között ezért is lehetővé kell tenni, hogy a vizsgálat eredménye bárki által megtámadható legyen. Általában csak azok élnek a megtámadás lehetőségével, akiknek érdekeit sérti az engedélyezett kizárólagos jog. A d) feltétel okozza a legkevesebb gondot, mert a műszaki képzettségű elbíráló általában felismeri a „perpetuum mobilet” vagy a hibás műszaki megoldást. Ha azonban mégis megadásra kerül egy kivitelezésre alkalmatlan szabadalmi bejelentés, az ügysem kerül megvalósításra. A nyilvánosságra kerülés gondot jelenthet, mert bár feltételezhető, hogy azért kapott szabadalmat, mert nehezen volt felismerhető a kivitelezésre vonatkozó alkalmatlanság, a leírás nyilvánosságra kerülése miatt mégis része lett az adatbázisoknak. Ez viszont a veszéllyel jár, hogy a technika állása meghatározása során mint anterioritásra lehet hivatkozni rá.

A szabadalmi rendszer alapelveinek biztosítása az eljárások során az említett fejlődés eredményeként egyre nehezebb, annak ellenére, hogy a vizsgálati eszközök is jelentős mértékben fejlődtek. Ennek oka az, hogy a végső döntést élő szakemberek hozzák, akiknek áttekintőképessége messze nem fejlődött arányosan a rendelkezésre álló eszközök fejlődésével, továbbá egymás között is eltérő megítélésük, szubjektív értékeltőképességük gátolja az elbírálás objektivitását. Ehhez hozzájárul az is, hogy bár az újdonságvizsgálat, ha nem is teljes körűnek, de még viszonylag objektívnek tekinthető, azonban a feltalálói tevékenység feltételeit már csak külön magyarázatra szoruló fogalmakkal tudják kifejezni, amelyek pontos meghatározására nincs lehetőség.

Tekintve, hogy a vizsgálatot világszerte sok ezren végzik, kívánatos valamilyen egységes szemlélet kialakítása. Az első lépés az anyagi jogban lefektetett kritériumok, meghatározások egymáshoz való közelítése. Ez a nemzetközi egyezmények segítségével folyamatban van. Egyre inkább előtérbe kerül a meghatározások alapján az eljárási jog, az elbírálás harmonizálása, az objektív döntés minél egységesebb és jobb megközelítése.

A találmány feltárása

Eleinte a találmány leírásától követelték meg, hogy annak alapján a megoldást a szakember, az elsőbbség napja előtt hozzáférhető ismeretek segítségével, minden kiegészítés nélkül elő tudja állítani. Már az első alkalmazásoknál kiderült, hogy az egységes, objektív elbírálás érdekében a „megvalósító szakember” tudásszintjét jobban meg kell határozni, mert az adott műszaki területen a technikustól az egyetemi tanárig, az ipari tanulótól a több évtizedes tapasztalattal rendelkező művezetőig a tudásszint meglehetősen nagy különbségeket mutat. Így jutottak el a joggyakorlat során valamilyen átlagos tudásszintű szakemberhez. A leírásban a találmányt olyan részletesen kellett ismertetni, hogy annak alapján a megoldást legalább egy ilyen tudásszintű szakember – az ún. szabadalomjogi átlagszakember – feltalálói tevékenység nélkül meg tudja valósítani.

A találmány feltárásának vizsgálatához alkalmazott szakembernek lényegében két tulajdonsága van. Egyrészt olyan képességekkel kell rendelkeznie, hogy a szakmában megkívánt köteles tudása alapján meg tudja állapítani, hogy az igénypontokban védeni kívánt megoldás leírása és rajzai elegendő információt tartalmaznak-e a megvalósításhoz, másrészt azonban új megoldások alkotására, a szakterületen, illetve rokon területeken alkalmazott, ismert berendezések, eszközök, anyagok, eljárások stb. *alkotói szintű kombinációjára nem képes*. Kombinációs készség alatt ismert elemek kapcsolatának olyan új átrendezésére való alkalmasságát értjük, amely átrendezés eddig megoldatlan eredménnyel jár, vagy amelynek segítségével egy már ismert megoldás az eddiginél kedvezőbb módon érhető el.

Az első feltétel teljesítésére természetes személy, élő szakember is alkalmas lehet.

Ehhez ugyanis elvileg sem kell ismernie a szakterületen a vizsgált időpont előtt nyilvánosságra került összes információt, hanem csak a szabadalmi bejelentésben és a technika állásának tekintett dokumentumokban szereplő megoldások kivitelezéséhez szükséges és alkalmas eszközöket és eljárásokat a szabadalmi leírás megértéséhez szükséges mértékig. A találmány feltárását vizsgáló szakember csak azt állapítja meg, hogy a megvalósításhoz szükséges és elégséges információ áll-e rendelkezésre. Felmerül viszont, hogy általános ismeretként milyen szintet kell megkövetelni. A tervezés során dől el, hogy az információk elegendők-e a rutin tervezői munkához, vagy szükséges a konstrukcióhoz még alkotói tevékenység is. Ezért a találmány feltárását vizsgáló szakember átlagos ismereteként – a szerző álláspontja szerint – az adott szakterületen jártas tervező köteles ismerete tekinthető irányadónak.

A probléma az, hogy egy szakterületen tevékenykedő ember, aki ismeretei alapján nem képes valamilyen szinten alkotni – *nem szakember*. Ezért a találmány feltárásának vizsgálatához mindenképpen szükség van a már említett fiktív szakemberre, a szabadalomjogi átlagszakemberre.

Az átlagszakember szakmai ismereteinek megállapítása során konkrét esetekben problémaként jelentkezhet, ha a találmány megoldásához olyan eszköz, eljárás, jellemző stb. kerül alkalmazásra, amely a technika állása részben szereplő megoldásokban vagy nem található meg, vagy van rá utalás, de nem került részletes ismertetésre. Ilyenkor felmerül a kérdés, hogy az elsőbbségi időpontban az adott szakterületen használták-e, azaz használatának módja a szakember köteles tudásához tartozik-e. Az átlagszakembernek tehát azt kell megállapítania, hogy a leírásban említett eszköz, eljárás, jellemző tekintetében a rá való utalás, illetve az ismertetés mértéke elegendő-e arra, hogy a találmány szerinti berendezés, eljárás megvalósítása során mint felhasználó alkalmazni tudja.

Főleg a megsemmisítési eljárás során a kérelmezők helyezik rendszerint alacsonyra az átlagszakember köteles ismereteire vonatkozó színvonalat, és hiányolnak a szakterületen jártas szakemberek (tervezők) köteles tudásához tartozó részleteket. A bejelentési eljárásban inkább az jelent problémát, hogy a bejelentő igyekszik a találmány megvalósításához szükséges információt elhallgatni (a szakember köteles tudásának szintjét túl magasan

meghatározni), és ha ezt az eljáró hatóság észleli, akkor a bejelentést el kell utasítani, mert a hiány nem pótolható.

A találmány feltárásának vizsgálata során az átlagszakember nem minősít, nem vizsgálja a szabadalmazhatóság Szt. 1. §-a szerinti egyéb kritériumokat. Ha megállapítja, hogy a találmány szerinti berendezés, eljárás szakmai ismeretei, illetve a csatolt dokumentumoknak ismeretében feltalálói tevékenység nélkül megvalósítható, akkor következhet a második lépés, az újdonság vizsgálata.

Összefoglalva: a találmány feltárásának vizsgálatához alkalmazott fiktív szabadalomjogi szakembernek tehát két tulajdonsága van. Egyrészt szakember, azaz rendelkezik a technika állását jelentő szakterületen jártas tervező szükséges szakmai ismeretével, másrészt nem képes alkotni, új kombinációkat létrehozni, azaz ha a feltárás hiányait csak alkotó jellegű megoldásokkal lehetne pótolni, azt nem tudja végrehajtani.

Újdonság

Újdonságkutatás

A XIX. században a közlekedés, a sajtótermékek és a távközlés fejlődésének eredményeként szükségessé vált, hogy a korábbi helyi, illetve országos újdonság helyett a szabadalmazhatóság feltételeként megköveteljék a világviszonylatban fennálló újdonságot. Ehhez azonban kezdetben nem állt még rendelkezésre megfelelő eszköztár, és ezért hivatalból nem végeztek újdonságkutatást, hanem felszólalási és megsemmisítési lehetőséget biztosítottak a versenytársaknak a bejelentés szabadalomképességének vitatására. A szabadalomtárak létrehozásával, majd a XX. század második felében a számítástechnika fejlődésének eredményeként megjelenő adatbázisok segítségével lehetővé vált az egyre alaposabb újdonságkutatás, és ezt ma már mindenütt hivatalból végzik. Változatlanul fenntartották és fenntartják a társadalmi kontroll lehetőségét, mert a szubjektív elemeket a kutatási lehetőségek javulása nem szűri ki.

A világháló segítségével egyre gyorsabban és kiterjedtebben hozzáférhetőek az újdonságokra vonatkozó közlések. Ez egyre inkább lehetővé teszi, hogy csak olyan megoldásra adjanak szabadalmat, amely valóban új, azaz nem közkinccs, és ezért gazdagítja a társadalmi ismereteket. A szabadalmi leírásban a technika állása rendszerint a feltaláló ismeretei vagy a szakirodalom általa hozzáférhető feltárása alapján kerül összeállításra. Elképzelhető azonban olyan eset, hogy a bejelentő olyan megoldást kíván szabadalmaztatni, amely már egy általa hozzá nem férhető helyen nyilvánosságra került. De előfordulhat a joggal való tudatos visszaélés is. Például a feltaláló nyelvtudása révén jut bizonyos ismeretek birtokába, amelyek olyan nyelven kerültek publikálásra, amelyet az adott nyelvterületen kívül kevesen ismernek, és a bejelentő ilyen, már közkinccset jelentő ismeretekre akar oltalmat szerezni. Ezért a találmány feltárásának vizsgálata után itt most azt kell megvizsgálni, hogy a technika állása kielégítő mértékben fel van-e tárva a bejelentésben.

E feladat elvégzéséhez olyan valaki(k)re lenne szükség, aki(k) a technika állását, azaz minden olyan, az elsőbbségi időpont előtt nyilvánosságra került információt ismer(nek), amely bármilyen módon kapcsolatba hozható a szabadalmi bejelentés tárgykörével. Ez a feladat még fiktív szakember segítségével sem oldható meg, mert az egyre nagyobb mennyiségű, sok esetben csak kevesek által hozzáférhető módon, a vizsgált időpont előtt bármikor, a világon bárhol, bármilyen nyelven, bármilyen formában nyilvánosságra hozott információ eléréséhez még nem áll rendelkezésre a szükséges technika. Elvileg azonban a vizsgálat objektivitása megköveteli az ilyen irányú törekvést.

A kutatás megkezdése előtt meg kell határozni a kutatás tárgyát képező találmány szakterületét, illetve alkalmazási területét a Nemzetközi Szabadalmi Osztályozás (NSZO) szerint. A technika állásának kutatását az NSZO alapján kijelölt jelzetek szerinti dokumentumok között végzik. A besorolási hiba nagymértékben befolyásolja a kutatás eredményét. Mind a szakterületen, mind az alkalmazási területen előfordulhat azonos vagy hasonló feladat, ezért célszerű mindkét területen megállapítani, hogy a kitűzött feladatra van-e megoldás, és ha igen, akkor az ezt tartalmazó dokumentumot fel kell venni a kutatás során feltárt dokumentumok közé. Ha a feladatot a kutatás alapján korábban nem oldották meg, akkor azt kell megállapítani, hogy található-e olyan dokumentum a rokon területeken, amelynek tartalma útmutatással szolgálhat a találmány szerinti megoldásra való eljutáshoz.

A mai gyakorlat szerint az újdonságkutatási jelentésben feltüntetik, hogy a feltárt dokumentum teljes egészében vagy részben jelent-e újdonságrontást, ha igen, akkor minősítik aszerint, hogy mely része vethető össze a találmány mely igénypontjával, illetve csak a technika állásához tartozik-e. Ez a megjelölés már a vizsgálatához tartozik, a vizsgálat első lépése. A vizsgáló felülbíráhatja, felülbírája a kutató álláspontját, ebből a szempontból a megjelölés feleslegesnek tűnik. A kutatási jelentést megkapja a bejelentő is, megismeri a kutatási anyagot, és a megjelöléstől függetlenül képet tud alkotni a várható vizsgálati eredményről.

A legújabb európai gyakorlat szerint az újdonságkutatást végző szerv írásbeli végzést is küld a bejelentőnek, amelyben a dokumentumok minősítésén kívül annak indokait is közli. Ez a gyakorlat – amelyre gazdaságossági okokból került sor – legalábbis elgondolkoztató. Sokkal biztonságosabb lenne, ha a kutató – hasonlóan a feltárás szakemberéhez – nem minősítene. Éppen ezért helyesebb lenne ha a kutatást és a vizsgálatot más személy végezné. Kevesebb téves döntés születne, és ennek következtében kevesebb vitás ügy keletkezne. Gyakorlati tapasztalat, hogy a vitás ügyek száma akkor növekszik meg, ha a vizsgáló hatóságoknál, illetve az eljáró bíróságoknál téves gyakorlat alakul ki.

A kutatást végző személyek képességeinek korlátai miatt a kutatás határfoka rendkívül nagy szórást mutat. Ez az oka annak, hogy ha valaki a találmányát több országban vagy régióban kívánja szabadalmaztatni, a különböző helyeken végzett vizsgálatok sokszor nem egyeznek meg egymással. Az említett emberi tényezőkön kívül más akadályok, a ráfordítható idő és a gazdaságossági szempontok is gátolják az újdonságkutatás jó határfokkal történő elvégzését. Az újdonságkutatás az egyik Achilles-sarka a szabadalmazthatóság vizsgálatának.

Az újdonságkutatás elvégzését és a technika állásának optimális feltárását rendkívül körültekintően kell végezni, mert a hibás feltárás az érdemi vizsgálat hatásfokát kedvezőtlenül befolyásolhatja. Néhány szempont, amelynek figyelmen kívül hagyása a vizsgálat során gondot okozhat.

A technika állása a szabadalmi törvényekben, így az Szt.-ben⁶ is a követelmények egyik szempontjának figyelembevételével került meghatározásra, és ez már okozott problémát a jogalkalmazás során. A meghatározás alapján a technika állásához tartozik a Biblia, Katona Bánk bánja vagy egy telefonkönyv is. A meghatározásban csak az egyik szempont szerepel, mi tekintendő nyilvánosságra jutottnak. A másik szempont, amely arra adna választ, hogyan kell leszűkíteni ezt a felmérhetetlenül hatalmas adathalmazt, csak a gyakorlatban kialakult eljárásokban valósul meg. Ez a másik követelmény például így fogalmazható meg a törvényi meghatározás kiterjesztésével „... bárki számára, *azonos vagy rokon szakterületen, azonos vagy rokon feladat megoldására hozzáférhetővé vált*”.

Ez a meghatározás már lényegesen kisebb információhalmazt jelent, de még mindig van egy kifejezés, amely vitatható. Ugyanis még így is sok dokumentum felelhet meg ennek a definíciónak. A technika állásához ugyanis csak az az információ tartozik egy eljárás során, amelyet a kutatás feltár, amely(ek)re valaki felszólalás során hivatkozik, és amelyre alapozva végül döntés születik. Ezért a törvényi meghatározásban a „*tartozik*” helyett célszerűbb lenne a „*tartozhat*” állítmány alkalmazása.

A technika állása törvényi meghatározásában természetesen igen fontos az időbeli korlát, az elsőbbség napja, de a kutatási szempontok megállapításánál legalább ilyen figyelmet kellene szentelni a műszaki behatárolás feltételeinek is.

Újdonságvizsgálat

Az újdonság vizsgálata során az újdonságkutatás által feltárt dokumentumok között bizonyos sorrendet kell meghatározni. Ehhez fiktív szakemberre nincs szükség, ezért az újdonságvizsgálat nem tárgya a jelen tanulmánynak. Van azonban egy olyan kérdés, amelyet mégis szükséges megemlíteni.

Az újdonságvizsgálat során azt kell megállapítani, hogy mely dokumentum(ok)ban leírt megoldás(ok) áll(nak) legközelebb a vizsgált megoldáshoz. Ha van olyan dokumentum, amelyben a leírt megoldás azonos szakterületen akár csak részben, de azonos feladat ellátására alkalmas, akkor azt kell vizsgálni, hogy a megoldás azonos eszközökkel, azonos elrendezésben, illetve az eljárás azonos lépésekkel, azonos sorrendben kerül-e megvalósításra. Ha minden azonos, akkor további vizsgálatra nincs szükség. Ha a megoldás csak részben azonos, akkor kerül sor korlátozásra.

Van olyan nézet is, hogy ennél tovább kellene menni az újdonságvizsgálat során. Mint ismeretes, a technika állásának kutatása döntő mértékben a nyilvánosságra került szabadalmi

⁶ 2. § (2) A technika állásához tartozik mindaz, ami az elsőbbség napja előtt írásbeli közlés, szóbeli ismeretetés, gyakorlatbavétel útján vagy bármely más módon bárki számára hozzáférhetővé vált.

leírásokra korlátozódik. Az is köztudott, hogy a szabadalmi leírásokban szereplő megoldások igen nagy része (egyes becslések szerint több, mint 80%-a) sehol máshol nem kerül ismertetésre. Az aktuális eljárási szabályok szerint az érdemi vizsgálatot közzététel után végzik. A közzétett bejelentések tekintélyes része elbukik a vizsgálat során, vagy a bejelentője lemond az ideiglenes oltalomról, mert kereslet hiányában a hasznosítására nincs lehetőség. Más vélemény szerint azokat a dokumentumokat, amelyek meg nem valósított megoldásokat ismertetnek, nem kell a technika állásánál feltüntetni és figyelembe venni.

Ez a felfogás több szempontból is vitatható. Egyrészt a végrehajtása – gyakorlatilag – kivitelezhetetlen, mert egy nyilvánosságra hozott műszaki információ (későbbi) megvalósításáról nincs adatbázis, és kérdéses, hogy ilyen adatbázis, egyáltalán létrehozható-e. Másrészt ha elvégezhető is lenne a megvalósítás tényének kutatása, akkor is ellentmondana a szabadalmi rendszer egyik legfontosabb alapelveinek, amely szerint az oltalom lejárta után már a találmány közkinccs, oltalom hiányában pedig minden nyilvánosságra került információ bárki által felhasználható.

Az érdemi vizsgálatot a közzététel után végzik, és így előfordulhat, hogy a „megoldás” hibás, a gyakorlatban nem valósítható meg. A közzététellel viszont nyilvánosságra és így a kutató látókörébe kerül. Elvileg a kutatás fiktív szakembere ilyen „megoldást” nem vesz fel a kutatási jelentésbe, mert a „mindentudása” alapján a hibás, nem működő, rosszul ismertetett „megoldást” ki tudja szűrni. A természetes személy kutató azonban nem ismeri a feltárt dokumentumot, és nem tanulmányozza olyan mélységben, hogy felismerje a hibát. A hiba többnyire nem szembeszökő, felismerése esetenként rendkívül körülményes, és így sokszor még az érdemi vizsgálat során sem tűnik fel. Előfordul, hogy a hiba feltárása nélkül sikerül a bejelentőnek a vizsgáló véleményét megváltoztatni, de lehet, hogy alaposabb tanulmányozásra és hibafeltárára van szükség. Az ilyen „dokumentum” komoly károkat okozhat, mert ha sikerül is egy vizsgálat során bebizonyítani anterioritás céljára alkalmatlan voltát, más alkalommal újra előkerülhet, és jogos igények elutasítását eredményezheti.

Összefoglalva: a technika állásának hiánytalan feltárása a műszaki eszközök jelenlegi fejlődési szintjén nem biztosítható, az újdonságkutatás eredménye teljes mértékben a rendelkezésre álló adatbázisokon, illetve az újdonságkutatást végző személyek szubjektív értékítéletén múlik. A feltárás hiányosságai miatt a társadalmi kontroll, az engedélyezett szabadalom megtámadhatósága változatlanul szükséges. *A kiértékelés hiányosságai miatt viszont elengedhetetlen a bejelentő, illetve a feltaláló nyilatkozatának ismerete.*

Az átlagszakember fogalmának alkalmazása a feltalálói tevékenység vizsgálatára

A szabadalmazhatóság harmadik kritériumának, a feltalálói tevékenységnek a vizsgálatát gyakorlatilag csak az újdonságkutatás során feltárt „technika állása” alapján lehet végezni. A feltárás korlátai miatt a tényleges technika állása sok esetben azonos vagy közelebbi megoldásokat is tartalmazhat. Ezért meg kell adni a lehetőséget, hogy harmadik személy

felszólalási, illetve megsemmisítési eljárás keretében a technika állásához közelebb álló dokumentummal az oltalom jogosságát vitathassa. A bejelentési eljárás célja, hogy a körülményekhez képest a lehető legpontosabban derítse fel a technika állását, és ezzel csökkentse a költséges, időt rabló vitás ügyek számát. Minél pontosabb a technika állásának felderítése, és ennek következtében minél közelebb áll (de nem azonos vagy egyértelműen ekvivalens) a feltárt újdonságrontó dokumentum, annál körültekintőbben kell a feltalálói tevékenységet vizsgálni, és fennforgását vagy hiányát megállapítani.

A feltalálói tevékenység vizsgálata alapján azt kell megállapítani, hogy az újnak tekintett találmány a technika állásához képest szabadalmi oltalomra alkalmas feltalálói tevékenységen alapul-e. Az objektív mérce felállítása a feltalálói tevékenység vizsgálata során még nagyobb nehézségekbe ütközött és ütközik ma is, mint a találmány feltárására alkalmazott átlagszakember esetében. Ennek egyik fő oka, hogy szinte lehetetlen megvonni azt a határt, ahol egy létrehozott újdonság már alkotásnak tekinthető. Itt is szükség van egy fiktív átlagszakemberre, akinek segítségével a vizsgálatot el lehet végezni. Azok a meghatározások, amelyek a törvényekben rögzítésre kerültek, sok kívánnivalót hagytak és hagynak maguk mögött. Ilyen meghatározások például: „nem tartozik a szakember köteles tudásához”, „szakember számára nem kézenfekvő”, „a szakember számára is meglepő”, „a szakember számára előre nem várható hatással jár”. Ezek a nehezen meghatározható fogalmak nem túlzottan segítik elő az objektív elbírálást. Ezért a legcélravezetőbb megközelítésnek az a meghatározás tekinthető, amely szerint egy találmány akkor szabadalomképes, ha legalább kombináción alapul.

A *kombináció* önmagukban ismert elemek vagy eszközök, illetve ismert eljárási elemek olyan új összekapcsolása, amely az egyes komponensek hatásainak összegzésétől eltérő hatással jár. Ezzel szemben az *addíció* önmagukban ismert elemek vagy eszközök, illetve ismert eljárási elemek olyan új összekapcsolása, amely az egyes komponensek hatásainak összegezését eredményezi. A kettő közötti határvonal azonban elmosódott, és nem csak egyetlen ponton léphető át. Minden konkrét esetben külön-külön kell a határvonalat meghatározni, pontosabban azt, hogy az adott eset a határvonal melyik oldalán helyezhető el.

A kombinációnak – az addícióhoz hasonlóan – több fajtája lehetséges. Lehet, hogy az összes komponens ismert az adott szakterületen, és újfajta kapcsolatuk eredményezi a szakember számára rutintevékenységgel eddig el nem ért hatást. Van olyan kombináció, amelynek egyes elemei más szakterületről áthozva kerültek a megoldásba. Előfordulhat, hogy egy kombinációban abszolút újdonsággal rendelkező elem van. Ez általában akkor fordul elő, ha az elem önmagában más kritérium hiánya miatt nem szabadalomképes. Ellenkező esetben az adott elemet kellene oltalom alá helyezni, és kérdéses, hogy a kombináció ezek után még szabadalomképes-e.

A kombináció a szabadalmazható műszaki szellemi alkotások legegyszerűbb esete, a piramis talapzata, a legtöbb szabadalmazható találmány, műszaki szellemi alkotás kombináció. A piramis csúcsán az ún. úttörő találmányok helyezkednek el, amelyek alapvetően befolyásolták a fejlődés irányát és intenzitását.

A feltalálói tevékenység vizsgálatához igénybe vett átlagszakember *köteles tudása* azonos a találmány feltárását vizsgáló átlagszakember tudásával, azaz a műszaki háttérük (a szakterület átlagos szerkesztői szintű ismerete) azonos, *a bejelentéssel kapcsolatos ismerete* azonban eltér a találmányi leírás feltárásának vizsgálatához alkalmazott szakember ismeretétől. Ez utóbbi ismeri a teljes szabadalmi bejelentést az összes melléklettel, továbbá a technika állása részben felsorolt dokumentum(ka)t, *a feltalálói tevékenység vizsgálatához igénybe vett átlagszakember azonban a bejelentésből csak a technika állása részt ismeri annak bírálattával és a kitűzött célt*, viszont ismeri a kutatási jelentésben felhozott, valamint az eljárások során bevont összes egyéb dokumentumot is. *A feltalálói tevékenység vizsgálatához igénybe vett átlagszakember ismerete tehát itt is eltér az elméleti átlagszakembertől, mert tárgyi ismerete a képzése és gyakorlata során nyerhető ismereteken kívül csak a feltárt technika állására terjed ki.*

A gyakorlatban alkalmazható átlagszakember ismerete tehát viszonylag objektív módon meghatározható. A vizsgálat során a legtöbb gondot az alkotókészség, a kombinációs készség hiánya okozza. A szakterület ismereténél a tervező köteles ismerete a vizsgálat alapja, de ha a tervezőnek nincs kombinációs készsége, akkor nem tekinthető szakembernek. Az alkotóképesség-mentes szakember, aki csak addícióra képes, mindenképpen fikció.

A bejelentési eljárásban is előfordulhat, hogy a szabadalmi hivatal tévesen ítéli meg a találmány feltárását vagy a feltalálói tevékenységet, de a bejelentőnek módja van bizonyítani a hivatal tévedését. Más a helyzet a felszólalás és az engedélyezett szabadalom elleni eljárások esetén. Ezekben az eljárásokban a vita általában az átlagszakember köteles tudásának megítélése körül alakul ki. A kérelmezőnek érdeke az őt korlátozó kizárólagos jog megszüntetése. Ezért az átlagszakember tudásának színvonalát igyekeznek minél magasabbra tolni. A viták egy részében a kérelem jogos, mert a szabadalom megadása tévedésen alapult. A kérelmek egy jelentős része azonban nem egy bitorolt jog megszüntetésére, hanem a versenytárs kiszorítására irányul. Az elbíráló hatóság, illetve bíróság felelőssége, hogy ezekben az ügyekben objektív döntés születessen.

A bejelentési eljárásban a helyes sorrend tehát a feltárás vizsgálata, az újdonság vizsgálata, a feltalálói tevékenység vizsgálata. Az ipari alkalmazhatóság célszerűen a feltárás vizsgálatával egyidejűleg történhet. Lényegében ugyanez a sorrend alkalmazható a megsemmisítési eljárásban is, ha a kérelmező a fenti megsemmisítési indokokat felsorolja. Ha ugyanis megállapítható, hogy a feltárás vizsgálatánál olyan részleteket hiányolnak a leírásból, amelyeket a szakembernek feltétlenül ismernie kell, akkor *a feltárás szakemberének köteles tudását alábecsülik*. Ezért csak akkor kerülhet sor az újdonság, majd a feltalálói tevékenység vizsgálatára, ha az Szt. 60. § (1) bekezdésére alapított támadást elutasítják. Ha a benyújtott szabadalmi dokumentumokban hiányos a feltárás, ez elegendő indok az elutasításra, tehát a másik két vizsgálat már szóba sem kerülhet.

Az egyik, a gyakorlatban többször előforduló téves megállapítás, hogy a feltalálói tevékenység átlagszakértőjét két, egymástól jelentősen eltérő megoldás közötti távolság áthida-

lására is képesnek tartják, mert például a vélt anterioritás ábrájáról felismerhette a vizsgált bejelentés (általa nem ismert) ábrája szerinti megoldást, és ezzel rutinmunkát lényegesen meghaladó tevékenységre is alkalmasnak tekintik, azaz *túlbecsülik az átlagszakember köteles tudását*. Ez alátámasztja a vizsgálat, illetve a támadás téves voltát.

Felvethető, hogy a feltalálói tevékenység vizsgálatának átlagszakemberét a tévesen felhozott dokumentumok orientálhatják, azaz elősegíthetik, hogy az eredetileg már alkotásnak tekinthető megoldás rutintevékenységnek tűnjön fel. Ilyen esetnek tekinthető a már említett, más területen, más feladat megoldására vonatkozó dokumentum, ahol az ábra „hasonló” a vizsgált megoldás ábrájához. Az objektivitás követelménye megkívánja, hogy az átlagszakértőt nem szabad, de nem is lehet orientálni. A döntéshozó felelőssége, hogy az ilyen jellegű kísérleteket az eljárás során kiszűrje.

A szabadalomjogi átlagszakembert azért nem lehet orientálni, mert csak azt képes felismerni, hogy a kitűzött feladatot a találmány tárgykörében, illetve a legközelebbi rokonterületen már megoldották-e, és ha igen, milyen módon, milyen eszközökkel, vagy talál-e olyan megoldást, amelyről biztosan tudható, hogy segítségével legfeljebb igen kis változtatással megoldható a kitűzött feladat.

Előfordul, hogy a kutatás során nem találnak közelálló megoldást, hanem csak olyan dokumentumot, amely ugyan más tárgykörbe tartozik, más kitűzött feladatra ad valamilyen szempontból, például rajztechnikailag hasonló megoldást. Ilyenkor azt kell vizsgálni, hogy a feltárt és a vizsgált megoldás közötti különbségek minősége és száma lehetővé teszi-e, hogy a kombinációra képtelen fiktív szakember eljusson a találmány szerinti megoldáshoz. A feltalálói tevékenység átlagszakemberének tehát igen fontos szerepe van az átvitel lehetőségének helyes megítélésében.

Átvitel

Ismeretes, hogy átvitel esetén általában három feltétel együttes hatását veszik figyelembe:

1. a szakterületek, illetve az alkalmazási területek azonosságát, hasonlóságát, illetve egymástól való távolságát;
2. a feladat, a cél azonosságát, hasonlóságát vagy eltérését;
3. a megoldás azonosságát vagy hasonlóságát.⁷

1. A szakterületek, illetve az alkalmazási területek meghatározása a technika állásának kutatásához rendelkezésre álló Nemzetközi Szabadalmi Osztályozás (NSZO) alapján történik. Ezért rendkívül fontos a helyes besorolás. A szakterület meghatározásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy az egész szakterületen felmerülő problémáról van-e szó, vagy csak annak egy speciális részterületén jelentkező feladat megoldásáról. Ilyenkor rokon terület lehet az adott

⁷ A szabadalmi ügyintézés módszertani útmutatója III. fejezet, 4.3.2.4 Átvitel. Magyar Szabadalmi Hivatal, 2001.

szakterület többi része, továbbá a speciális részterület feladatkörével azonos, illetve rokon feladatot végző más szakterület speciális részterülete is. Például ha a találmány egy benzinkútnál felmerült problémára ad megoldást, akkor a kutatási rokon területek elsősorban a benzinnel kapcsolatos iparágak (előállítás, feldolgozás, szállítás, alkalmazás stb.), de rokon terület az összes folyékony szénhidrogént, esetleg más folyadékot kiszolgáló állomás is.

2. Ha a találmány újként megjelölt, de a kutatás eredményeként legalább egy közeli szakterületen ismert jellemzőt kíván oltalom alá helyezni, ahol a vizsgált dokumentumban és a feltárt találmányban a feladat azonos, és alkalmazása változtatás nélkül vagy csekély, rutinmunkával történő változtatással lehetséges, akkor a vizsgált megoldás átvitele a szakértő köteles tudásának minősül. Ha azonban a feladat nem azonos, akkor az átlagszakember esélye az átvitel lehetőségének felismerésére a hasonlóság mértékének csökkenésével csökken.

Elvileg előfordulhat, hogy távolabbi alkalmazási területeken azonos feladatra alkalmazott azonos megoldás is egyszerű átvitelnek tekinthető, azonban kicsi a valószínűsége annak, hogy távolabbi területen a feladat azonos és/vagy az átvitel nagyobb változtatás nélkül végrehajtható lenne. A távolabbi szakterület figyelembevétele az átlagszakember szempontjából azt jelenti, hogy nemcsak a kiragadott jellemzőt látja maga előtt, hanem annak környezetét is, amellyel kölcsönhatásban van. Ha egy jellemző látszólag, formálisan átvihetőnek tűnhetne is a szakember szemében, a környezetek közötti lényeges különbség megakadályozhatja az alkalmazás lehetőségének a felismerésében.

3. Azonos szakterületen, illetve azonos speciális részterületen azonos, esetleg nagyon hasonló feladat megoldására vonatkozó bejelentés esetén a bejelentő egy azonos vagy további megoldást kíván oltalom alá helyezni. Itt a következő esetek fordulhatnak elő.

- A bejelentő a korábbi megoldások valamelyikére kíván kizárólagos jogot szerezni jó- vagy rosszhiszeműen. Ebben az esetben kérelmét egyértelműen el kell utasítani.
- A korábban nyilvánosságra került megoldás csak nagyon hasonló, de van olyan különbség, amely miatt a korábbi nem került megvalósításra, vagy megvalósították, de az új változat előnyösebb. Ekkor a különbség vonatkozásában kell vizsgálni az átvitel fennforgásának lehetőségét.
- Ugyanezt kell tenni akkor is, ha a megoldás teljesen eltér a technika állása szerinti megoldásoktól, de ebben az esetben, ha rokon területen találnak a bejelentett megoldással azonos vagy hasonló, de alkalmazható megoldást, az átvitel szempontjából azt kell vizsgálni, hogy a rokon területen található megoldást miért nem alkalmazták eddig.
- Azonos szak-, illetve speciális részterületen azonos feladat megoldására valaki olyan megoldást javasol, amely szakmai előítéletek miatt eddig fel sem vetődött, vagy ha felvetődött, elutasították. Ilyen esetekben – nagy valószínűséggel – nem lehet a bejelentett megoldást átvitelnek tekinteni.

Az átvitel helyes megállapítását az gátolja legjobban, hogy a hasonlóság mértékének megállapítására nincs megfelelő eszköz. A feltalálói tevékenység vizsgálata során a legtöbb hibát a hasonlóság különböző megítélése okozza.

Felmerülhet a kérdés: lehet-e az eltérés mértékét úgy megbecsülni, hogy annak alapján az eddiginél megbízhatóbb módon legyen megállapítható az átlagszakember segítségével a feltalálói tevékenység fennforgása vagy hiánya, azaz alá lehet-e támasztani valamilyen levezetés segítségével a becslést?

A szerző véleménye szerint a vizsgálat során a felhozott dokumentumban szereplő megoldás szakterületéből, feladatából és megoldásából kell kiindulni. Meg kell állapítani, hogy minimálisan hány lépésben lehet eljutni a feltárt dokumentumban található megoldástól a vizsgált dokumentumban kitűzött feladat védeni kívánt megoldásához. Ez viszonylag pontosan meghatározható, és az is megállapítható, hogy ezek közül mennyi a rutinjellegű, illetve a szabadalmi jogilag releváns lépés, továbbá értékelhető az egyes lépések súlya is. Ritka esetben egyetlen jellemző különbsége is elegendő lehet a feltalálói tevékenység elismeréséhez. Ez olyan esetben lehetséges, amikor a szakma az adott jellemző alkalmazását a kitűzött feladat megoldására alkalmatlannak, sőt lehetetlennek tartja (szakmai előítélet). Előfordul az is, hogy egyes lépések csak rutintevékenységet takarnak, például méretváltoztatás, így önmagukban, sőt összességükben is tervezői jellegű rutinmunkát jelentenek, és ezért átvitelnek minősülnek. Ezekről a kivételektől eltekintve a kombinációra képtelen szakembertől egy-két lépésnél nagyobb különbség felismerése nem várható el. Itt sem szabad megfélemednünk arról, hogy a feltalálói tevékenységet vizsgáló fiktív szakember nem ismeri a vizsgált megoldást. Ez azt jelenti, hogy a cél ismeretének hiánya miatt igen kicsi a valószínűsége annak, hogy az említett minimális lépésszámmal juthat el a szakember a vizsgált megoldásig. A javasolt elemzéssel ennek megfelelően a biztonság irányába térünk el, azaz ha a feltalálói tevékenység megállapítható, akkor az biztosan nem tekinthető a szakember rutintevékenységének. A másik megjegyzés arra vonatkozik – amit igen sokszor szem elől tévesztenek a döntéshozatal során –, hogy a lépések külön-külön – a már említett szakmai előítélettel szembeni lépésektől eltekintve – önmagukban véve ismert, a szakember köteles tudásához tartozó rutinműveletek. A súlyozás elvégzése után csak összegezés útján lehet mérlegelni és a döntést meghozni.

A feltalálói tevékenység meghatározásának vitatott pontját jelenti a több dokumentumra való hivatkozás esete. Kérdés, hogyan vonható meg az a határ, ahol két, esetleg három dokumentumból való származtatás még átvitelnek tekinthető, és hol kezdődik a kombináció. A legegyszerűbb az az eset, amikor az újdonságvizsgálat során meghatározott, a legközelebb álló anterioritástól jól elhatárolt megoldás vizsgálata során a feltalálói tevékenység fennforgásának megállapításához rokon szakterületre vonatkozó másik dokumentumot vonnak be, amelyben azonos feladat megoldására, azonos elrendezésben megtalálható a jellemző rész összes új jellemzője. Ebben az esetben az átvitel esete forog fenn, kivéve, ha eddig az említett szakmai előítélet nem gátolta az adott szakterületen a tárgyi körben felsorolt jellemzőkkel

együtt történő megvalósítást. Ez utóbbi eset kapcsán arra is fel kell hívni a figyelmet, hogy az ún. szakmai előítélet különböző mértékű, tehát ez sem egyértelmű jelenség. Az elbírálás során figyelemmel kell lenni arra, hogy a feltalálói tevékenység vizsgálatához alkalmazott fiktív átlagszakember *nem ismeri a megoldást*, tehát azt is vizsgálni kell, hogy a kitűzött feladat ismerete elegendő-e a feltárt hasonló megoldás átvitel jellegű alkalmazására.

Ha a legközelebbi anterioritáson túlmenően a jellemző rész összes jellemzője nem egy, hanem két dokumentumban található meg, azt is figyelembe kell venni, hogy e két dokumentum szakterülete, a kitűzött feladatok milyen kapcsolatban vannak egymással, elvárható-e a szabadalomjogi átlagszakembertől, hogy e két dokumentumot egymással és a vizsgált megoldással kapcsolatba hozza. Nem szabad elfelejtkezni arról, hogy az igénypont jellemző részében a több jellemzőből álló kombináció minden eleme önmagában ismert, tehát valahol megtalálható. Szélsőséges esetben ahány jellemző kombinációja szerepel a jellemző részben, annyi dokumentum bevonására van lehetőség. Már az is kérdéses, hogy három (beleértve a legközelebbi anterioritást is) dokumentumot az átlagszakember képes-e kapcsolatba hozni egymással. A szerző álláspontja szerint az említett, az átalakításhoz szükséges lépések figyelembevételével ezt is könnyebben el lehet dönteni.

Összefoglalva

A szabadalomjogi szakember fogalmának megközelítése során meg kell különböztetni a fiktív szakember képességét, tudásszintjét és ismereteit.

A *képesség* független a műszaki szakterülettől, a szabadalomképesség vizsgált kritériumától: a szabadalomjogi szakember addícióra képes, kombináció létrehozására nem. A tudásszint műszaki szakterületenként eltér egymástól, de egy szűk szakterületen belül azonos. A fiktív szakember ismeretei viszont eltérnek egymástól attól függően, hogy a bejelentés feltárásának, illetve a feltalálói tevékenységnek a vizsgálatát végzi.

Az újdonságkutatást csak természetes személy tudja végezni, mert nem áll rendelkezésre a teljes körű kutatáshoz szükséges eszköztár. Ennek következtében az újdonságkutatás eredményessége a rendelkezésre álló adatbázisokon kívül az újdonságkutatást végző személyek szubjektív értékítéletén is múlik. Itt tehát csak arra lehet szorítkozni, hogy az újdonságvizsgálat optimális elvégzésére alkalmas, ideális szakember tulajdonságai kerüljenek összevetésre a bejelentés feltárásának, illetve a feltalálói tevékenységnek a vizsgálatát végző fiktív szakember tulajdonságaival.

Tudásszint: szűk tárgykörben speciális tervezői tudásszint, amely egyrészt kiterjed azokra a matematikai, fizikai, kémiai alapismeretekre, amelyek az adott tárgykörben a tervezői tudásszint biztosításához szükségesek, másrészt a szűk tárgykörben, az elsőbbségi időpont előtt alkalmazott megoldások adott szakmán belüli felhasználására és alkalmazására. A szűk tárgykörre vonatkozó speciális tudás a szűk tárgykörtől mint középponttól a szűk szakterü-

letet körülvevő tágabb szakterületek irányába távolodva csökken, és a rokon szakterületekre érve folyamatosan általános műszaki tudássá alakul át. A tervező tudása kiterjed továbbá a szakmán belül már használt, más szakmához tartozó eszközök és eljárások kiválasztására és alkalmazására.

A fiktív szakember ismeretei: A találmány feltárásának szakembere ismeri a szabadalmi bejelentést összes mellékleteivel együtt, beleértve a technika állása részben felsorolt dokumentumokat.

Az újdonságkutatás szakembere ismeri a szabadalmi bejelentést összes mellékleteivel együtt, ismeri a technika állását a szűk tárgykörhöz tartozó szakterületen, ezen belül, illetve a tágabb és a rokon szakterületen az azonos vagy hasonló feladatokra kidolgozott megoldásokat. Ismeretei nem terjednek ki az elsőbbségi időpont után nyilvánosságra került információkra.

A feltalálói tevékenység vizsgálatát végző fiktív szakember a szabadalmi leírásból csak a technika állása részt ismeri, továbbá az újdonságkutatás során az újdonságkutató vagy – a nemleges megállapítási, illetve megsemmisítési eljárás során – a kérelmező által feltárt technika állását. Ismeretei nem terjednek ki a szabadalmi bejelentés többi részére, azaz a védeni kívánt megoldás leírására, rajzaira, igénypontjaira.

A szerző tisztában van azzal, hogy a szabadalmi jogi szakember igénybevételére vonatkozólag igen terjedelmes irodalom és joggyakorlat áll rendelkezésre, és gyakorlati tapasztalatain nyugvó elemzése nem mindenütt egyformán fellépő jelenségeken alapul. A jogharmonizációja mellett azonban szükségét érzi a joggyakorlat harmonizációjának is. Ezt szeretné elemzésével elősegíteni annak tudatában, hogy elemzése bőven adhat okot vitára. Reményét fejezi ki, hogy ez a kis írása felkelti a szakma figyelmét, és a kritika, valamint más elemzések szintéziseként létrejön olyan használható megoldás, amely a jelenlegi bizonytalanságot legalábbis csökkenti, és a sokszor teljesen felesleges, időt rabló viták jelentős részét kiküszöböli.

*Gedeon Sándor
szabadalmi ügyvivő
Pintz és Társai Szabadalmi,
Védjegy és Jogi Iroda*